22. oktoberi 2026 EM2026/260/428

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at udarbejde en redegørelse om, hvordan ældres retssikkerhed, pleje og værdighed kan styrkes. I redegørelsen skal der indgå en vurdering af de økonomiske og administrative konsekvenser ved de konkrete forslag til forbedringer. Redegørelsen skal omdeles til Inatsisartut inden FM 2027.
(Medlem af Inatsisartut Margrethe Thårup Andersen, Demokraatit)

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges senest til FM 2028 at gennemføre en analyse af pensionsalderen i Grønland og på den baggrund fremlægge forslag til en grønlandsk model for fastsættelse og fremtidig regulering af pensionsalderen.
(Medlem af Inatsisartut Isak Johannessen, Naleraq)

Tak til forslagsstillerne Margrethe Thårup Andersen og Isak Johannessen samt til Naalakkersuisut for deres svar.

Fra Siumut mener vi, at vi som samfund har et ansvar for, at ældre kan leve et værdigt liv, få den hjælp, de har behov for, og få deres rettigheder beskyttet. Vores ældre har gennem livet bidraget betydeligt til samfundet. Derfor skal vi sikre dem gode vilkår i alderdommen.

Forslaget under punkt 260 handler om ældres retssikkerhed, omsorg og værdighed. Det pålægger Naalakkersuisut at udarbejde en redegørelse om ældres rettigheder, pleje, hjemmehjælp, tilsyn med alderdomshjem, demensomsorg samt forskelle i servicen mellem bygder og byer. Redegørelsen skal også vurdere de økonomiske og administrative konsekvenser af konkrete forbedringsforslag. Det handler således om at forbedre de ældres nuværende vilkår.

Vi bemærker, at Naalakkersuisut allerede har arbejdet med en ældrelov. Fra Siumut lægger vi vægt på, at loven klart fastlægger ældres rettigheder, styrker omsorgen og kvaliteten i tilbuddene samt sikrer, at ældre ikke udsættes for omsorgssvigt. Det er også vigtigt at tydeliggøre kommunernes ansvar, forbedre tilsynet med alderdomshjem og have særlig opmærksomhed på behovene hos mennesker med demens.

Derfor støtter vi Naalakkersuisuts ændringsforslag om at sikre, at ældres retssikkerhed, omsorg og værdighed styrkes i den kommende ældrelov. Vi er enige i, at der ikke er behov for endnu en særskilt redegørelse om ældreområdet, da disse emner allerede indgår i arbejdet med ældreloven.

Forslaget under punkt 428 handler om alderspensionsalderen. Naalakkersuisut skal undersøge pensionsalderen med udgangspunkt i grønlandske forhold og fremlægge en metode til at fastsætte og fremover tilpasse den. Undersøgelsen skal omfatte befolkningens sundhed, levealder, arbejdsvilkår, fysisk og psykisk nedslidning, regionale forskelle samt ordningens økonomiske holdbarhed. Det handler således om, hvordan det fremover skal fastlægges, hvornår man får ret til alderspension.

Vi bemærker også, at Naalakkersuisut har inddraget eksperter i arbejdet med en pensionsreform. Det er vigtigt, at pensionsalderen vurderes med udgangspunkt i grønlandske forhold. Borgernes

arbejdsvilkår, sundhed og regionale forskelle skal undersøges, herunder forholdene for dem, der gennem mange år har haft fysisk eller psykisk belastende arbejde.

Samtidig skal vi sikre, at alderspensionsordningen er økonomisk holdbar. Derfor skal analyserne bygge på et solidt datagrundlag, og det skal vurderes, hvordan forslagene vil påvirke borgerne og de offentlige finanser.

Efter Naalakkersuisuts ændringsforslag skal pensionsalderen undersøges som led i pensionsreformen. Det støtter vi, da Naalakkersuisut forpligtes til at sikre analysen senest på forårssamlingen i 2028, hvis eksperterne ikke har afsluttet deres arbejde.

Fra Siumut vil vi understrege, at forbedringer af ældres vilkår og vurderingen af pensionsalderen hænger sammen, men har forskellige formål. Det første handler om at styrke ældres rettigheder og omsorg. Det andet handler om at undersøge grundlaget for, hvordan pensionsalderen skal fastsættes fremover.

Med disse bemærkninger støtter vi begge Naalakkersuisuts ændringsforslag. Siumuts mål er, at ældre kan leve et værdigt liv og få den hjælp, de har behov for, samt at pensionsordningen indrettes efter grønlandske forhold og på et økonomisk holdbart grundlag.

Vi indstiller, at forslagene henvises til Familie- og Sundhedsudvalget.

Lars Poulsen, Siumut